

KORONAVİRÜS GÖLGESİNDE EKONOMİK KRİZDEN KURTULMANIN TEK ÇIKIŞ YOLU TİCARETİ KOLAYLAŞTIRMAK

2020 yılının ilk çeyreğinde ortaya çıkan salgın ile ilgili dünya çapında verilen alarmlar, devletlerin olağanüstü gayretleri, politika ve stratejileri sayesinde salgının etkileri kademeli olarak azaltılmaya çalışıldı. Bu süreçte her ne kadar öncelik insan sağlığı olsa da yaşamın devam edebilmesi ve ihtiyaçların karşılanabilir olması için başta üretim, ticaret, lojistik gibi alanlarda çalışmaların devam etmesi zorunluluğu ortaya çıktı. Temas yolu ile bulaşan bir salgının artış hızını azaltmak üzere belirli istisnalar dışında hayatın durduğu, üretimin ve tüketimin azaldığı bir ekonominin ayakta kalması için bazı önlemlerin alınması kaçınılmaz oldu. Nitekim, dünya üzerinde bu farkındalığa erişen her ülke kendi ihtiyaçlarına göre strateji geliştirdi. Tüm bu stratejiler ise aynı kapıya çıkmakta: “Kolaylaştırmak”. Hayatı kolaylaştırmak, faaliyetleri kolaylaştırmak, süreci kolaylaştırmak ve en önemlisi ticareti kolaylaştırmak.

Bildiğimiz, alıştığımız bazı doğruların artık doğru olmadığı, rutin alışkanlıklarımızdan vazgeçtiğimiz ya da alışkanlıklarımızı pandemi şartlarına uyumlaştırdığımız günlerde sektör olarak sağlıklı kalmak dışında çok bir önemli görevimiz daha vardı: “Lojistik ve ticaret akışlarını devam ettirebilmek”. Çünkü yaşamın devam edebilmesi için bu çarkın dönmesi hayati bir önem taşımakta idi. Bunu sağlamak üzere ülkemizde “Ekonomik İstikrar Kalkanı” destek paketi yayınlandı. Paketin kapsamında kredi desteği, faiz ve vergi erteleme, kısa çalışma ödeneği gibi destekler yer aldı. Büyük ölçekli firmalardan KOBİ'lere pek çok firma bu desteklerden faydalandı. Nitekim “kısa çalışma ödeneği” desteği halen devam etmekte. Lojistik sektörü de bu desteklerden mümkün olduğunca yararlanmaya çalışsa da güçlü bir finansman yapısına ve sektör tecrübesine sahip firmalar bile bu süreçte ekonomik desteklere rağmen ayakta kalmakta zorluk yaşadı.

Bu kolaylaştırmalara ek olarak 20 Mayıs 2020 tarihli ve 31132 sayılı Resmî Gazete’de yayınlanan “Döviz Kazandırıcı Hizmet Sektörleri Markalaşma Destekleri Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararı” ile lojistiğin de içinde bulunduğu hizmet sektöründeki markaların “Turquality Destek Programı” kapsamında yeni girecekleri her pazarda ayrı ayrı olmak üzere beşer yıl destekleneceği açıklandı. Kamu kurum ve kuruluşları iş birliği içerisinde salgının etkilerini en aza indirmeye çalıştılar.

Ticaretin kolaylaştırılması geniş anlamıyla malın üretiminden son kullanıcıya ulaşana kadar tabi olduğu tüm işlem ve prosedürlerin basitleştirilmesi ve uyumlaştırılması, formalitelerin azaltılması olarak tanımlanmaktadır. Ticaretin kolaylaştırılması kavramı, bilgi teknolojileri ve otomasyonun uygulanması yoluyla dış ticaret ve lojistik altyapısının güçlendirilmesi anlamına gelmektedir. Ticaretin Kolaylaştırılması Anlaşması 29 Şubat 2016 tarihli ve 2016/8570 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Türkiye’de onaylanmış ve Türkiye’nin 16 Mart 2016 tarihinde anlaşmayı kabul ettiği Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) kayıtlarına geçmiştir. Anlaşma, 110 DTÖ üyesinin iç onay süreçlerini tamamlamasıyla 2 Şubat 2017 tarihinde yürürlüğe girdi. DTÖ’nün kuruluş ve işleyiş amaçlarından birisi ticari faaliyetlerde dünya genelinde “yeknesaklığı” ve “uyumu” sağlamak, bu yolla ticari bariyerleri en aza indirmek, hukuki farklılıkların getirmiş olduğu problemleri ortadan kaldırmak, aynı zamanda maliyetlerin düşürülmesi ve verimin artırılmasıdır.

Ülkemizde de T.C. Ticaret Bakanlığı himayesinde Ticaretin Kolaylaştırılması Koordinasyon Komitesi kuruldu. Ticaretin Kolaylaştırılması Koordinasyon Komitesi, T.C. Ticaret Bakanlığı başkanlığında toplamda 23 üyeden oluşmaktadır. UTİKAD da komitenin kurulduğu 2017 yılından bu yana komitenin farklı bölümlerinde aktif roller üstlenmekte, komitenin bünyesinde

bulunan Genel Kurul, Teknik Komite, Çalışma Gruplarına (Şeffaflık, Dış Ticaret, Altyapı ve Lojistik) düzenli olarak katılarak ülkemizin ve sektörün yararına çalışmalar yapıp, sorunlara çözüm önerileri sunmaktadır.

Ticaretin Kolaylaştırılması Koordinasyon Komitesi, ticaretin kolaylaştırılmasına ilişkin çalışmaları yapmaktan, ülkemizin ekonomik kalkınmasına katkı sağlamaktan, bürokrasinin azaltılarak ticari maliyetlerin düşürülmesinden, ticaret erbabına şeffaflığa dayanan hızlı ve kaliteli gümrük hizmetinin sunulmasından ve ülkemizde yabancı yatırımların artırılmasından sorumludur. T.C. Ticaret Bakanlığı Başkanlığı'nda kurulan komitenin çalışmaları sayesinde ticaretin kolaylaştırılarak gerek işletmeler gerekse ulusal ekonomi açısından olumlu gelişmeler sağlanması hedeflenmektedir. Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) tarafından yapılan araştırmaya göre, Ticaretin Kolaylaştırılması Anlaşmasının DTÖ ülkelerince tam olarak uygulanmasının, küresel düzeyde ticari maliyetleri % 12,5 ila % 17,5 oranında düşüreceği, ülkemizin de içinde bulunduğu üst-orta gelir düzeyine sahip ülkelerde ise bu oranın % 14.6 olacağı tahmin edilmektedir.

Koronavirüs salgınının ekonomik olumsuzluklarını azaltmak için ticareti kolaylaştırmanın kilit bir zorunluluk olduğu tüm dünyada kabul edilmektedir. Bu kolaylaştırma için de malların, taşıtların ve insanların sınırlar ötesine taşınmasına ilişkin düzenleme ve uygulamalardaki engelleri ve fırsatları ele almak gerektiğinden, tüm bunlar için de kamu ve özel sektör entegrasyonunun sağlanması gerektiğinden söz edilmektedir. Dünyanın geçirdiği bu hızlı değişim sürecinde değişimi benimsemeyen ekonomilerin rekabet avantajlarını koruyamayacaklarına kesin gözle bakılmaktadır.

Tüm bunlarla birlikte ticareti kolaylaştırmak için süreç ve işlem kolaylıklarından daha çok zihniyet değişikliği yapılması ve bu kolaylıkların sürdürülebilir olması gerekmektedir. Dünyanın ve ülkemizin beklemediği bir anda ortaya çıkan ve tüm planları alt üst eden bu süreçten sonra sınır geçişleri ve benzeri ticareti yavaşlatan, zorlaştıran tüm süreçlerde gerçek fayda sağlayacak adımların atılması için, gerek kuralları düzenleyen devlet ile denetim görevlerini üstlenen kamu kurum ve kuruluşları, gerekse süreçlerdeki darboğazların nerede olduğunu çok iyi bilen özel sektör temsilcilerinin bu süreçte koordinasyon içinde çalışması gerekmektedir. Özellikle kamu kurumları ve farklı bakanlıklar gerek kendi içlerindeki birimler arasında gerekse birbirleri arasında otomasyona bağlanmış iletişim sistemleriyle tekrarlayan işlemleri yok etmeli, denetim ve kontrol süreçlerinin gecikmeden, en yüksek hızda tamamlanmasını sağlamalı ve tüm dış ticaret sürecinin olabildiğince az noktadan ve kağıtsız, elektronik ortamlarda yürütülmesini sağlayacak adımları atmalıdır. Bunun için de gelişen teknolojiye, dijital sistemlerden yararlanılarak hız, zaman ve maliyet unsurlarıyla hareket edilmesi amaçlanmalıdır.

Dünyanın önde gelen kurum ve kuruluşlarının gündemlerine aldıkları ticareti kolaylaştırma konusunda ülkemizde ticari faaliyetlerin kolaylaştırılması, bu amaca hizmet eden kurumlara destek verilmesi, bu yönde bir farkındalık oluşturulması geniş kapsamlı bir yaklaşım ile mümkün olmakla beraber ülkelerin gelecek dönem stratejileri ve hayatta kalma mücadeleleri için önem arz etmektedir.

Bu noktada UTİKAD, üyelerinin destekleriyle Ticaretin Kolaylaştırılması Koordinasyon Komitesi'nin kurulduğu 2017 yılından bu yana 8 Genel Kurul, 8 Teknik Komite ve 36 Çalışma Grubu Toplantısı'na aktif olarak katılım gösterdi ve sürecin ilerlemesine, olumlu sonuçlar üretmesine katkı sağlamaya da devam etmektedir.

Gizem Karalı Aydın

UTİKAD Sektörel İlişkiler Uzmanı

20 Ocak 2021